

Vergaderjaar 2024–2025

27 529

Informatie- en Communicatietechnologie (ICT) in de Zorg

Nr. 329

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 december 2024

Om de zorg voor iedereen goed, toegankelijk en betaalbaar te houden, is de beweging ingezet van traditionele zorg naar passende (digitale en hybride) zorg, gezondheid en preventie. Digitalisering, gegevensuitwisseling en databeschikbaarheid vervullen hierin een cruciale rol. Met de Nationale visie en strategie werken we aan het gezondheidsinformatiestelsel met als doel maximale databeschikbaarheid in 2035 voor burgers, zorgverleners en de wetenschap. In de brief die ik u toestuurde over de agenda van databeschikbaarheid in de zorg leg ik uit waarom een goed werkend gezondheidsinformatiestelsel essentieel is, en hoe passende inzet van AI in de zorg een belangrijke rol kan spelen.¹

Met deze brief informeer ik uw Kamer, zoals ik heb aangegeven tijdens het begrotingsdebat over het proces richting een aanpak en kaders voor de inzet van AI in de zorg. De gezondheidszorg staat immers onder druk en de zorgkosten stijgen. Mede door de vergrijzing neemt de vraag naar zorg steeds meer toe. Tegelijkertijd is er nu al een tekort aan zorgverleners en groeit het aantal onvoldoende met de stijgende zorgvraag mee. Zorgverleners besteden daarbij zo'n 40 procent van hun werktijd aan administratie: kostbare tijd die ze niet aan de patiënt of cliënt kunnen besteden. Het is onmogelijk om deze arbeidsmarkttekorten af te wenden door steeds meer mensen van buiten de zorg aan te trekken, daarom moet ingezet worden op behoud en natuurlijke instroom van zorgmedewerkers. Hiervoor is het van belang dat er wordt ingezet op het verminderen van de werkdruk en het verhogen van werkplezier voor zorgverleners. Mijn doel is om in 2030 de administratietijd te halveren. Kunstmatige Intelligentie (AI) biedt veel mogelijkheden om hieraan bij te dragen en tegelijkertijd de uitdagingen op de arbeidsmarkt in de zorgsector aan te pakken. Hoewel AI natuurlijk niet de enige oplossing is, kan het een belangrijke bijdrage leveren aan het verlichten van de administratieve

¹ Kamerstuk 27 529, nr. 325

lasten. Wat zorgverleners meer tijd geeft voor het leveren van zorg, de werkdruk verlaagt en daarmee het werkplezier verhoogt.

In lijn met de ambities uit het regeerprogramma zet dit kabinet in op het verantwoord en effectief benutten van AI in de zorg. Samen met het zorgveld werk ik aan een aanpak en kaders voor de inzet van AI in de zorg dat bijdraagt aan de doelstellingen van de NVS. Om deze technologie veilig en zorgvuldig in te zetten, met oog voor veiligheid, privacy, juridische en ethische aspecten.

Diverse AI technologieën in de zorg

In de zorg wordt al langere tijd gebruik gemaakt van (medische) technologieën om het werk van zorgverleners te ondersteunen. Ook als het gaat om inzet van AI in de zorg. Vooral in de ziekenhuiszorg, maar ook in andere sectoren, zijn er verschillende AI-toepassingen in gebruik die ondersteunen bij onderzoek en diagnostiek (diagnostische AI). Denk hierbij aan toepassingen in de radiologie waarbij AI de arts ondersteunt in het sneller en nauwkeuriger interpreteren en beoordelen van beeldmateriaal zoals röntgenfoto's.

Nieuwer zijn de mogelijkheden met generatieve AI. Deze nieuwe categorie van AI-toepassingen kan bijvoorbeeld worden ingezet om zorgverleners te ondersteunen bij administratieve taken. Denk hierbij aan taken zoals het maken van samenvattingen van de patiëntgeschiedenis of geautomatiseerd gespreksverslagen laten opstellen. Daardoor houden zorgverleners meer tijd over voor het gesprek met hun patiënten, wat de gesprekken persoonlijker maakt. Deze technologie is sinds een paar jaar beschikbaar op de markt. Vanwege het nieuwe karakter van deze technologie, die zich kenmerkt door het zelfstandig genereren van onder andere teksten en beelden, sluiten bestaande (kwaliteits-) richtlijnen niet altijd volledig aan zoals bij regels rondom transparantie van data, verantwoordelijkheid voor gegenereerde inhoud en verwantwoord gebruik van AI-toepassingen.

Eerder dit jaar heeft TNO in opdracht van het Ministerie van VWS een rapport opgesteld waarin de kansen en risico's van het gebruik van generatieve AI in beeld worden gebracht². Ook in dit rapport wordt de potentie van AI voor het verlichten van de administratieve lasten benadrukt. Daarnaast wordt in dit rapport ook aandacht gevraagd voor de nieuwe uitdagingen die het gebruik van generatieve AI met zich meebrengt in de zorg. Denk hierbij aan uitdagingen zoals de versnippering bij het ontwikkelen en opschalen van AI-toepassingen en bij het valideren van de juistheid en volledigheid van toepassingen met generatieve AI en vernieuwing van bestaande richtlijnen.

Samenwerking met het zorgveld

Om de potentie van AI in het bijdragen aan het verlichten van administratieve lasten optimaal te benutten, is samenwerking met het zorgveld én de burger essentieel. Samen met zorgprofessionals, zorgaanbieders, patiënten en andere belanghebbenden werken we aan het verkennen en implementeren van AI-oplossingen die niet alleen aansluiten bij de behoeften en waarden van de Nederlandse gezondheidszorg maar ook bijdragen aan meer tijd en aandacht voor de patiënt. Met het zorgveld maak ik nieuwe afspraken over het gebruik van AI voor het verminderen van administratietijd in het Integraal Zorg- en Welzijnsakkoord.

² <https://www.datavoorgezondheid.nl/actueel/nieuws/2024/05/16/welke-factoren-beinvloeden-generatieve-ai-in-de-zorg>

Daarnaast ga ik in gesprek met het Centrum voor Ethiek en Gezondheid (CEG) over het ontwikkelen van een medisch-ethisch kader voor diagnostische AI, om ervoor te zorgen dat ook diagnostische AI op een verantwoorde wijze wordt ingezet. Ook zal ik in gesprek gaan met de Autoriteit Persoonsgegevens inzake de waarborgen rondom privacy en AI.

Aanpak en kaders AI in de zorg bij administratieve zorgtaken.

In de komende maanden zal ik de benodigde acties in samenwerking met het zorgveld verder uitwerken in een aanpak en kaders richting spoedige, veilige en zorgvuldige inzet van AI bij administratieve zorgtaken. Deze aanpak zal o.a. gericht zijn op:

- Het beter in kaart brengen van de mogelijke tijdsbesparing met veilige AI-systemen en het bundelen van krachten door versnelde implementatie over sectoren van een beperkt aantal toepassingen, onder meer door het voeren van rondetafelgesprekken met het zorgveld;
- Het stimuleren van een betere validatie van AI-toepassingen binnen de zorg, zodat wordt gewaarborgd dat ze veilig, effectief en betrouwbaar zijn;
- Het gezamenlijk bepalen hoe de veilige implementatie van AI-toepassingen kan worden versneld en wat nodig is om de zorg AI ready te krijgen, door hierover afspraken te maken.

Mijn ministerie blijft onverminderd regie voeren om te zorgen dat aspecten zoals databeschikbaarheid en gegevensuitwisseling, die cruciaal zijn voor een succesvolle inzet van AI in de zorg, worden gerealiseerd zoals beschreven in de overkoepelende brief. We blijven hierbij gericht op concrete verbeteringen en samenwerking met betrokken partijen.

De aanpak en kaders zal naar verwachting in het tweede kwartaal van 2025 gereed zijn. Zodra de aanpak en kaders is afgerond zal ik het met uw Kamer delen.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
M. Agema